

Seat No.: _____

No. Of Printed Pages: 04

[31]

SARDAR PATEL UNIVERSITY

M.A. (HRD) Examination, 1st Semester

Tuesday, Date: 25-10-2016,

Session: Morning, Time: 10:00 A.M. To 01: 00 P.M.

Subject Code: PA1CMAHRD4

Subject / Course Title: Principles of Management

Marks: 70

Q-1 Select the right answer from the options available

(10)

1. The first and foremost function of management is _____.
  - a) planning.
  - b) organizing.
  - c) controlling.
  - d) coordination.
2. Management is _____.
  - a) art.
  - b) science.
  - c) art and science
  - d) humanities
3. F.W. Taylor is associated with _____.
  - a) Scientific Management.
  - b) Future management.
  - c) Modern management.
  - d) Principles of management.
4. Departmentation is a part of the _____.
  - a) organization process.
  - b) control process.
  - c) planning process.
  - d) staffing process.
5. All decision-making power is centralized in the hands of one leader is under _____.
  - a) autocratic style.
  - b) liberal leader.
  - c) democratic leader.
  - d) institutional leader.
6. Communication is a _____.
  - a) one-way process.
  - b) two-way process.
  - c) three-way process.
  - d) four-way process.
7. According to Maslow, a self-actualization need is a _____.
  - a) high level needs.
  - b) medium level needs.
  - c) lower level needs.
  - d) psychological needs.

8. Fixation of standards, measurement of performance, comparison, and correction of deviation are the steps involved in _____.
a) planning.
b) organizing.
c) Staffing.
d) control process.
9. Rules, duties and responsibilities of workers are given in writing in _____.
a) formal organization.
b) informal organization.
c) business or organization.
d) strategic organization.
10. The extent to which power and authority are retained at the top is called as _____.
a) centralization.
b) decentralization.
c) responsibility.
d) accountability.

Q.2 Define Management. Explain the functions of Management.

OR

Q.2 What is Planning? Describe the steps involved in the process of planning

[14]

Q.3 Define Functional organization with its advantages and disadvantages

OR

Q.3 Define leadership. Explain different types of leaderships.

[14]

Q.4 What is communication? Discuss different barriers to communication

OR

Q.4 What is Controlling? Explain the process of controlling

[14]

Q.5 Write short note (Any Two)

- a) Management as a Science or Art
- b) Maslow's Need Hierarchy Theory of Motivation
- c) Formal and Informal Organization
- d) Role of Information Technology in Communication

[18]

*****

પ્ર-૧ આપેલા પર્યાયમાંથી સાચો જવાબ શોધીને લખો.

૧. સંચાલનનું પ્રથમ અને અગ્રણી કાર્ય _____ છે.
  - અ. આયોજન
  - બ. સંયોજન
  - ક. નિયંત્રણ
  - ડ. સંકલન
૨. મેનેજમેન્ટ _____ છે.
  - અ. કલા
  - બ. વિજ્ઞાન
  - ક. કલા અને વિજ્ઞાન
  - ડ. માનવ વિદ્યા
૩. એફ. હબ્સ્યુ ટેલર _____ સાથે સંકળાયેલા છે.
  - અ. વૈજ્ઞાનિક વ્યવસ્થાપન
  - બ. ભવિષ્યની વ્યવસ્થાપન
  - ક. આધુનિક વ્યવસ્થાપન
  - ડ. વ્યવસ્થાપન સિદ્ધાંતો
૪. વિભાગીકરણ એ _____ નો એક ભાગ છે.
  - અ. સંસ્થા પ્રક્રિયા
  - બ. નિયંત્રણ પ્રક્રિયા
  - ક. આયોજન પ્રક્રિયા
  - ડ. કર્મચારી ગણ પુરક પ્રક્રિયા
૫. બધા નિર્ણય લેવાની એક હથ્થુ સત્તા _____ હેઠળ છે.
  - અ. આપખુદ શૈલી
  - બ. ઉદારમતવાદી નેતાગીરી શૈલી
  - ક. લોકશાહી શૈલી
  - ડ. સંસ્થાકીય નેતા
૬. સંદેશાવ્યવહાર એ _____ છે.
  - અ. એક માર્ગી પ્રક્રિયા
  - બ. બે માર્ગીય પ્રક્રિયા
  - ક. ત્રીમાર્ગીય પ્રક્રિયા
  - ડ. ચાર માર્ગીય પ્રક્રિયા
૭. Maslow ના મત અનુસાર સ્વ-આવિસ્કારની જરૂરત એ _____ છે.
  - અ. ઉચ્ચ સ્તરની જરૂરત છે.
  - બ. મધ્યમ સ્તરની જરૂરત છે.
  - ક. નીચલા સ્તરની જરૂરત છે.
  - ડ. માનસિક જરૂરિયાત છે.

૮. ધોરણો, કામગીરીનું માપન, સરખામણી અને સુધારણા એ વિચલન નિયંત્રણ માટે નક્કી કરેલા પગલાઓ _____ માં સમાવિષ્ટ હોય છે.

- અ. આયોજન
- બ. સંયોજન
- ક. પુરક પ્રક્રિયા
- ડ. નિયંત્રણ પ્રક્રિયા

૯. કામદારો માટે નિયમો, ફરજો અને જવાબદારીઓ એ તમામ _____ માં લેખિત સ્વરૂપે આપવામાં આવે છે.

- અ. ઔપચારિક સંસ્થા
- બ. અનૌપચારિક સંસ્થા
- ક. વ્યવસાય અથવા સંગઠન
- ડ. વ્યૂહાત્મક સંસ્થા

૧૦. જેટલા અંશે શક્તિ અને સત્તા ટોચ (ઉચ્ચ સ્થાન) પર જાળવી રાખવામાં આવે છે તેટલે અંશે _____ કહેવામાં આવે છે.

- અ. કેન્દ્રીકરણ
- બ. વિકેન્દ્રીકરણ
- ક. જવાબદારી
- ડ. કાર્યહિસાબ ફરજ

પ્રશ્ન-૨ મેનેજમેન્ટ (વ્યવસ્થાપન)ની વ્યાખ્યા આપી તેના કાર્યો સમજાવો. (૧૪)

અથવા

આયોજન શું છે ? આયોજન પ્રક્રિયામાં સામેલ પગલાંઓ વર્ણવો.

પ્રશ્ન-૩ કાર્યાત્મક સંસ્થાની વ્યાખ્યા આપી તેના ફાયદા અને ગેરફાયદા જણાવો. (૧૪)

અથવા

નેતૃત્વની વ્યાખ્યા આપી તેના વિવિધ પ્રકારો સમજાવો.

પ્રશ્ન-૪ સંદેશાસંચાર એટલે શું ? સંદેશાસંચારના અવરોધો ચર્ચા (૧૪)

અથવા

નિયંત્રણ એટલે શું ? નિયંત્રણની પ્રક્રિયા સમજાવો

પ્રશ્ન-૫ ટૂંકનોંધ લખો (કોઈ પણ બે) (૧૮)

- અ. એક વિજ્ઞાન અથવા કલા તરીકે મેનેજમેન્ટ
- બ. મેસ્લોનો શ્રેણીક્રમ જરૂરિયાત સિધ્ધાંત
- ક. ઔપચારિક અને અનૌપચારિક સંગઠન
- ડ. સંદેશાસંચારમાં માહિતી ટેકનોલોજીની ભૂમિકા